

GORIŠKA STRAŽA

Iznaja vsako sredo popoldne. Velja za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L., za inozemstvo 20 L.; posamezne številke 20 stot.

— Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. —

— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

Kaj da niti pravica ne bo več govorila v tvojem materinem jeziku? V tako pravico bi ne mogli nič več verovati; slabo uslugo ji delajo njeni varuhi.

Netrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 4 lire v visočini enega cm v enem stolpu.

— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. —

— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

Spoštujmo svoj jezik.

Doživeli smo težke čase. Vlada in njeni organi, ki imajo v ustih najlepše besede o »pravici«, »ravnopravnosti« in »enakosti« vseh državljanov, dela z nami hujši, kot bi delali Prusi, če bi bili nas dobili pod svojo trdo prusko pest. Rim dela oziroma dopušča delati na to, da bi nas v najkrajšem času raznarodili, potujčili in uničili. Na vseh poljih kopičijo krivico na krivico na škodo našega življa. Sedaj so se spravili na naš jezik, da mu uropajo še ono malo trohico pravice, ki jo je še vžival tu pa tam. Da si je v Juljski krajini, zlasti pa v naši Goriški, prebivalstvo po ogromni večini slovansko, hočejo vendar izgnati naš jezik iz vseh uradov. V Istri so nas jezikovno skoro že ubili. Za Istro prihaja na vrsto tržaška okolica in potem pridemo mi Goričani. Pridemo gotovo, če se pravočasno ne zavarujemo in rešimo, kar se dá!

»Italijan, puro sangue« predsednik Perišić je te dni kratkoma odpravil rabo slovenskega oziroma srbohrvaškega jezika pri tržaških sodnih, pod katere spada notabene velikansko število slovanskega prebivalstva. Tako se naš jezik celo od tiste strani, ki bi mogla obdržati vsaj trohico pravičnosti, to je od strani sodnih oblasti, ki so postavljene za delitev »pravice«, na najkrivičnejši in barbarski način zatira.

Tu ni mesta naštevati in navajati natančneje, kje in kako se nam zadajajo v jezikovnem pogledu najhujše krivice. To vemo, vidimo in občutimo več ali manj vsi od inteligenta do priprostega delavca in kmeta. Da se te krivice ustavijo ob 12. uri, to je naloga naših zastopnikov, vseh naših organizacij in nas vseh! Vsak posameznik je dolžan braniti in čuvati pravice našega jezika in vsak posameznik ima sto prilik za to. »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!« Toda žal da se naši ljudje preveč zaničujejo sami

sebe in ravno v tem tiči velik vzrok, da si naši nasprotniki upajo na tak način zatirati naš jezik. — ker jim deloma mi sami k temu pomagamo. Človeka boli srce, ko sliši kako kak železniški vslužbenec bogve odkod iz Kalabrije hruli naše ljudi, če prašajo po slovensko vozni listek. Pa še bolj žalostno je, da se sliši naše ljudi, kako v svoji preveliki ponižnosti in strahopetnosti, prosjačijo po italijansko za »biljeto« in si pri tem ne upajo izreči imena postaj, že misleči, da je že zločin, ako izgovore besedo »Podbrdo« mesto »Piedicelle«. In to se dogaja povsod na železnicah, po uradih in drugod. **Če hočeš sebi in drugim dobro, če spostuješ samega sebe, če nočeš sam pripomagati k temu, da se bo naša govorica popolnoma zatrla, potem govori povsod v uradih, trgovinah in drugod svoj slovenski jezik!** Ti si tukaj bil vedno in si tu doma in če kdo ne ume tvojega jezika, je njegova dolžnost, da se ga navadi ali pa da si vzame tolmača. In tudi če znaš laški več ali manj, je tvoja sveta dolžnost, ki ti jo nalaga že tvoj narodni egoizem, da se poslužuješ svojega materinega jezika. — Če bo vlada videla odpor in našo vtrajnost, potem se bo dalo še kaj rešiti. Če pa v tem pogledu ne bomo skrajno dosledni, potem bo vzel vrag še tisto, kar še ni. Mi moramo biti bolj trdni in trdi in tudi če znamo laški jezik, ga ob gotovih prilikah ne smemo znati. Ni je postave, ki bi mogla človeka prisiliti, da bi ne smel rabiti svojega materinega jezika. In če bomo v tem vsi dosledni, se bo tudi vlada morala vdati. Spoštujmo sebe, spoštujmo svoj jezik, borimo se zanj, ker ta borba ni morda le boj za kake kaprice, temveč je kos boja za naš materialni gospodarski obstanek!

Briči, ali imate že v vseh občinah kmetsko-delavsko zvezo?

Odgovor listu „La Voce dell'Isonzo“.

Imenovani goriški list je pisal o goriški politični deputaciji, da nič ne dela za ljudstvo v vprašanju vojne odškodnine; zlasti je list vzel podpisanega na piko. Vsa druga obrekovanja puščam pri miru, zavrniti pa hočem demagoško potezo o vojni škodi. Kako »Voce« laže, je razvidno iz dejstva, da sem kot poslanec imel v dobi nekaj mesecev nad 50 poučilih shodov in sestankov o vojni odškodnini (in to ni bilo ravno prijetno »hudi zimi v naših gorah), nešteto sem interveniral s predlogi, s

pritožbami pri zadevnih ministrstvih in domačih oblastvih. Saj anti »Voce« ne bo trdila, da je ena govoranca v plenumu zbornice že vse; nasprotno se mi zdi, da sem več stonil z dejansko izvršenim delom! Vrhutega je dejstvo, da je moj tovariš Tuntar, ki je vendarle tudi član politične deputacije goriške dežele, govoril v zbornici o vojni škodi in je ostro bičal vlado zastran krivice, ki se godijo ljudstvu v vprašanju likvidacije odškodnin. V predzadnjem zasedanju sem želel govoriti o

ki dvorani »Trgovskega doma« s sledečim vspeodom:

1. Anton Lajovic: »Pomladni spev«, mešan zbor. — 2. Koroška narodna: »Gorčez jezero«, narodna: »Na Gorenjskem je fletno«, mešan zbor. — 3. Johannes Brahms: »Intermezzo«, A-dur op 76 št. 6. — 4. Rapsodija, H-mol op. 79 št. 1: glasovir igra Karmela Kosovel. — 5. Ivan Grbec: »Fantovska«, L. M. Škerjanec: »Pomladne noči«; samospeva poje Anica Čok. — 6. Stano Kosovel: »Biblijski motivi (ro-kopisi) Stvarjenje, Janez Krstnik, Jezus v puščavi; recitira Albert Širok. — 7. Marij Kogoj: »Da sem jaz Jezus«, samospev Avrelije Sancin. — 8. Anton Lajovic: »Gozdna samota«, troglasen ženski zbor z glasovirjem. — 9. — Josef Haydn: Kvartet G-mol op. 74 št. 3. Allegro — Largo assai — Menuetto — Allegro con brio; igra Grbčev kvartet: Mirko Logar, Karel Pahor, Ljubo Pavletič, dr. Ivan Kranjec. — 10. Anton Lajovic: »Kiša«, »Pastirčki«, mešana zbor. — 11. Friderik Chopin: Etuda F-mol, Poloneza A-dur op. 40. št. 1; igra Margerita Bortolotti. — 12. a) Janko Ravnik: »Poljska pesem«, b) Gojmir Krek: »Idila«, c) Anton Lajovic: »Napitnica«; mešani zbori. — 13. L. M. Škerjanec: »Jesenska noč«, »Vizija«; Anton Lajovic: »Pesem starca«, poje Avrelija Sancin. — 14. Anton Lajovic: »Žabe«, ženski zbor. — 15. Anton Lajovic: »Medved z medom«, mešan zbor.

Sijajen vspeod nam obeta umetniški užitek. Našim goriškim meščanom in oko-

tem predmetu, in od 60 vpisanih govornikov je prišlo na vrsto le okrog 20 in nisem jaz kriv, če nisem mogel govoriti. Sicer pa »Voce« dobro ve, kako je težko do besede poslancem malih skupin, saj imajo prednost le močne skupine kakor ljudske in socialistične stranke.

Končno se je »Voce« s svojimi očitani tudi urezala; kajti ona očita nemarnost politični deputaciji; ali njen pristaša senator Bombig ne spada k tej deputaciji? Potemtakem velja očitati tudi njemu? — Krivico delaš! Zakaj resnica je resnica in njej na ljubo moram izpovedati, da se je gospod senator nešteto krat in na različne načine zavzemal za hitro in pošteno likvidacijo vojne odškodnine.

H koncu povem, da naj »Voce« pometa najprej pred svojim pragom. Toda jaz nočem očitati le na splošno, kakor ona dela na naš naslov, marveč podam konkreten dokaz. Dočim so drugi goriški listi (med te spada tudi »Straža«, pri kateri podpisani sodeluje) pisali teden za tednom o vojni odškodnini, in »Voce« v vsem letošnjem letu, t. i. od 1. januarja pa do aprilskega

shoda napisala niti ene vrstice o likvidaciji vojnih odškodnin v prilog ubogega ljudstva. Priobčila je dva ali tri spise, a obakrat je šlo za odškodnino kapitalistom. Pač pa so njene kolone natrpane z noticami o športu in plesih. To so dejstva, draga »Voce«, altriché politična deputacija! Hic Rhodus!

Ker nam mora biti resnica nad vse, treba priznati, da je »Voce« res enkrat (toda le enkrat) pisala članek o odškodnini ubogih ljudi. To je bilo v številki dne 11. aprila. In kaj piše? Pravi, da naj oškodovanci ne prirejajo nameravanega shoda 1. maja, zakaj čemu pritožbe in protest, saj bo parlament rešil odškodnino, saj bo je vlada dobre volje itd. To pisanje pomeni nič manj nego zločin nad italijanskim in slovenskim ljudstvom na Goriškem. Ljudstvo čaka že štiri leta in zahteva od vlade samo to, da zakon izvaja. Za tako odločitev pa vlada ne potrebuje niti enega tedna, ampak stori to od danes do jutri. Ta izdajalski list pa očita drugim nemarnost....

Virgilij Šček.

Javni shodi polit. društva „Edinost“.

V nedeljo 30. aprila se bodo vršili javni shodi Pol. dr. »Edinost« v glasen odgovor in protest proti sklepu deželne sodnije v Trstu, ki odklanja s 1. majem slovenske vloge in uvaževanje slovenskega jezika pri imenovanem sodišču.

Slovenci in Hrvati smo se naučili že v bivši državi boriti se za svoje jezikovne pravice in svoj jezik, in po večletni borbi smo zmagali proti mogočnim dunajskim birokratom. Še toliko manj se ustrašimo par tržaških sodnikov, ki so se najedli do štega našega kruha! Kar smo si s težkim delom in z velikimi žrtvami priborili v bivšem cesarstvu, si tudi po kraljestvu ne dajmo vzeti, še posebno, če stopa na mesto države, parlamenta in zakona par hudomušnih, samovoljnih, preobjestnih sodnikov. Žalostno je, da moramo ravno Slovani braniti avtoriteto države, parlamenta in zakona pred rušilci države, katere krvni sinovi so sodniki, ki so 13. marca 1922 prišli do zgodovinskega sklepa.

Vemo, da ni treba našega ljudstva navduševati in pozivljati, da se polnoštevilno udeleži teh shodov v obrambo svojega jezikovnega prava. Vsak mož in vsaka žena, mladenič in dekle bo v nedeljo na svojem mestu! Vse ljudstvo, disciplinirano, kakor armada.

Shodi se bodo vršili 30. aprila v:

- 1) Ajdovščini pri g. Bratina ob 3 uri popoldne;
- 2) Dornberg (prostor se določi) ob 3. uri popoldne;
- 3) v Šmartnem (na prostem pred šolo) ob 3 in pol popoldne;
- 4) v Kanalu (prostor se določi) ob 11. uri;
- 5) v Cerknem (pri g. Gabrijelu Bevku) ob 11. uri;
- 6) v Idriji (ura in prostor se določi);
- 7) na Grahovem (ura in prostor se določi).

V drugih večjih občinah se bodo shodi vršili v nedeljo 7. maja.

Ljudstvo, na plan!

Na vseh 6. shodih Kmetске - delavske zveze se je tudi pojasnil dalekosežni pomen in nasilstvo sklepa deželne sodnije v Trstu, na podlagi katerega bi se odklonile s 1. majem sklovenske vloge in odpravil slovenski jezik iz področja deželne sodnije. Na vseh shodih se je sprejela sledeča resolucija:

- 1) Zahtevamo, da vlada ukrene potrebno, da se sklep tržaških sodnikov z 13. marca 1922., s katerim so prekorali daleč svoj delokrog, ne bo izvršil, ker je nezakonit, ker krati pravice slovenskega in hrvaškega ljudstva v Italiji in škoduje sodstvu.

Sobotni koncert.

Naše slovensko in hrvaško učitelstvo v Juljski krajini ima popolno stanovsko organizacijo. Zvesti so ti naši kulturni delavci svoji rodni grudi, ne trpe narodne izdajice v svoji sredi in ob dnehi največjega narodnega trpljenja so se strnili vsi v svojo »Učiteljsko zvezo«. Ta idealna organizacija je podprla s krepkimi temelji našo kulturno zgradbo. Ti temelji naše prosvete so:

1. mladinski list »Novi rod«,
2. stanovsko glasilo »Učiteljski list« in
3. Zvezin pevski zbor.

Kdor zasleduje naše prosvetno delo, ve, da je »Novi rod« najboljši naš mladinski list. Učiteljski list je odločen bореc za naše narodno šolstvo in za učiteljske pravice. In Zvezin pevski zbor? Iz kraja v kraj po naši Juljski krajini, iz mesta v mesto širom državnih mej bode razodeval svojim rojakom in tujcem lepoto naše narodne in umetne pesmi. Njegov namen je dviganje krepke zavesti v moč naše mlade jugoslovenske kulture, vzbujanje ljubezni do teptane rodne zemlje, negovanje plemenitih čustev uzorne človeške duše, navduševanje v boju za ugrabljene narodne pravice, bodrilo in ne obup v težkih dnehi narodnega trpljenja!

Dne 29. t. m. v soboto ob 7½ zvečer priredi ta Zvezin zbor svoj prvi večji koncertni in recitacijski večer v Gorici v veli-

liškim rodoljubom, da vsem našim narodnim slojem prav nujno priporočamo, da se udeleže polno številno tega umetniškega večera našega učitelstva, katero prihiti iz vse Juljske krajine v Gorico poslušat svoj pevski zbor.

Učitelstvu v ravnanje javljamo: Zvezin zbor. Generalna vaja se vrši v Gorici dne 28. t. m. ob 3h popoldne v dvorani Trgovskega doma. Concert se vrši v soboto ob 7. in pol zvečer.

Člani zbora so naprošeni, da prinesejo v Gorico s seboj vse note (pisane glasbe in partiture).

Pevcem »Zvezinega pevskega zbora!« Tovariše (ice), ki sodelujejo pri koncertu v soboto 29. t. m. pozivljam, da si pri kr. šol. svetih (šolskem vodstvu) izposlujejo v soboto šole prost dan (najoddaljenše tudi petek). Zamujene ure se naj nadomestijo prihodnji četrtek. V tržaški okolici pa se naj turnusi zamenjajo. Predsednik.

Učiteljsko goriškega okraja opozarja odbor okr. učiteljskega društva, da naj šolska vodstva sporazumno s krajnimi šolskimi sveti obvestijo okrajni šolski svet o vsaki zamujeni učni uri in o načinu njene poznejše nadomestitve.

Pevci in pevke, ki nimaio v Gorici prenočišča, naj to javijo na naslov: Alojzij Bratuž, Gorica, Via Stretta 5.; a to do četrtega dne 27. t. m., za poznejše prijave se ne sprejme nikake odgovornosti.

Teh par obvestil smo posneli iz Učiteljskega lista in Edinosti, katerim dodaj-

mo še besede mladinskega pisatelja-učitelja J. R., ki piše:

»Naš zbor. Naša organizacija je našla svoj pomladanski spev. Seme lepote, spočeto v času najhujših ponižanj in zaničevanj, in vsejano v strahu in dvomu, je poglno zdravo kal! Mimo nezaupanja in v času viharjev, so se zarile korenine globoko v zemljo. .

In danes se je razcvelo prvo brstje v cvet omamne lepote! Bela krizantema, vstvarjena zaradi sebe in namenjena sama sebi.

Šestinsedemdeset idealnih delavcev se je zbralo, da preizkusi svoje sile. Mogočna armada pionirjev, ki je dokazala, da bo nesla najsvetejše preko ozkih mej naše domovine, stanu in narodu v čast in ponos!

Po prvi skupni vaji je pristopilo k Zvezinemu zboru še nebroj naših učiteljev! Nad sto jih nastopi in njih moč bo prvič triumfirala dne 29. t. m. v lepi solčni Gorici. Kaj naj napravimo mi Goričani našim idealnim kulturnim delavcem? Poslušaj jih pojdemo vsi, prav vsi iz mesta in okolice: »Da izplakamo svoje bolesti, da izvrskamo svoje radosti«. S svojo prisotnostjo počastimo prosvetno delo našega učitelstva!

Vstopnice bode dva dni prej prodajala »Bukvarna Kat. Tiskovnega Društva v Gorici«, a na dan koncerta pred veliko dvorano Trgovskega doma.

2) Izjavljamo, da priznavamo le odredbe, ki so zakonito uveljavljene, in se bomo samo teh držali, dokler ne bodo iste od edino kompetentnega zakonodajnega faktorja, državnega parlamenta v Rimu, spremenjene.

3) Zahtevamo od vlade in zakonodajnih faktorjev, da pri novih zakonih in odredbah upoštevajo pravice jugoslovenskih prebivalcev v toliko, da jim bude dana možnost posluževati se neposredno svojega jezika v govoru in pisavi, posebno sodnih, in da bodo dobivali rešitve v svojem jeziku.

4) Radi tega naj vlada v nobenem slučaju ne stori glede novih pokrajin no-

benih ukrepov, dokler ni vnaprej zaslišala in pozvala na sodelovanje naših zastopnikov.

5) Pozivljamo vlado, da nastavlja v Julijski Krajini potrebno število jezikovno sposobnih uradnikov, da bodo ljudstvo mogoče z oblastmi, posebno s sodnijami, občeovati neposredno, brez tolmačev.

6) Pozivljamo Zvezo slovenskih Županstev na Goriškem, da pošlje peticijo v tem zmislu na merodajne činitele in posebno deputacijo v Rim v obrambo naših jezikovnih pravic.

V nedeljo priredi Kmetka - delavska zveza svoje shode na Krasu.

Vojna škoda na javni imovini.

Poroča Gč.

Priobčamo danes kr. odlok z dne 5. oktobra 1921. št. 1659, s katerim je bil raztegnjen na naše kraje pravilnik, ki vsebuje navodila, kako morajo postopati naše občine, cerkvena oskrbništa, javni dobrodelnih zavodi, itd., da bodo njihove prošnje za odškodnino pravilno sestavljene.

Omenjamo, da je uradni list »Osservatore Triestino« z dne 19. aprila 1922. št. 82 objavil posebno okrožnico glavnega civilnega komisarijata za Julijsko Krajino z dne 10. aprila 1922 št. 921/2000-IX, ki je nekaka izvršilna naredba gorenjega odloka. Pridržujemo si poročati obširneje o njej v prihodnji številki, opozarjamo pa že danes naša županstva, cerkvena oskrbništa in druge prizadete činitele, da poteče rok za splošno priglasitev vojne škode, ki so jo utrpeli javnopravni činitelji na svoji lastnini, *nepreklicno z dnem 31. maja 1922.* Torej, vsi ki nosite odgovornost v tem pogledu: pazite pravočasno, da ne bo potem prekasno.

Odlok dne 5. oktobra 1921 št. 1569 se glasi:

Člen 1.

Glavnim civilnim komisarjem je poverjeno v mejah neobhodne potrebe in v kolikor se ni že poskrbelo na breme državnih zalogov:

a) popraviljanje in vzpostavljanje državnih resnih naprav, ki so poškodovane oziroma porušene vsled vojnih dogodkov,

b) popraviljanje in vzpostavljanje javnih vladnih poslopj, ki so poškodovana oziroma porušena vsled vojnih dogodkov,

c) vzdrževanje cest, ki so se zgradila na prejšnjem pozorišču vojnih dogodkov v vojaške svrhe, a jih vojaška oblast ne smatra več za potrebne v ta namen, in ki se jim je priznala javna koristnost in sicer do taktat, dokler ne bodo uvrščene (klasificirane) oziroma nakazane drugim činiteljem.

Uvrstitev takih cest se mora izvršiti v enem letu po razglasitvi pričujočega odloka.

Svote, potrebne za namene pod črko a), b) in c) tega člena odobri ministerstvo javnih del v mejah postavk v zmislu 4. člena namestnikovega odloka z dne 8. junija 1919 št. 925.

Člen 2.

Ministerstvo za osvobodene kraje je pooblaščen, da dovoli deželam, občinam in cestnim konzorcijem podpore v najvišji izmeri 50% izdatkov, ki jih morajo napraviti za izredno popraviljanje svojih cest, težko poškodovanih ali obrabljenih vsled izrednega prometa pri prevažanju čet in vojnih potrebščin, ako se ni še bodisi na katrnikoli drugi način poskrbelo za njihovo popravilo.

Potrebne svote se dvignejo iz poglavja, ki je v to svrhu vpisano v proračunu označenega ministrstva za slična izplačila v ozenlju, ki je bilo svoj čas zasedeno od sovražnika.

Člen 3.

Glavni civilni komisarji so pooblaščen, da izvrševati dela, predvidjena pod črko c) in d) 8. člena namestnikovega odloka z dne 8. junija 1919 št. 925, ki je bil izpremenjen s kr. odlokom z dne 6. oktobra 1919 št. 2094, *ako krajevne enote zadostno dokažejo, da niso v stanu jih izvršiti v lastnem področju.*

Glavni civilni komisarji opravljajo posle v tehničnem, ekonomičnem in upravnem oziru pri vseh opravilih ki se nanašajo na prej omenjena dela, po predpisih, veljavnih v novih deželah.

Člen 4.

Za udeleževanje uravnanih načrtov ter za vzpostavljanje in popraviljanje naprav, pri katerih so prizadeti dežela, občine, ustanove javne dobrodelnosti in župne cerkve v zmislu prvega odstavka prejšnjega člena 3., se uporabijo predpisi pravilnika, odobrenega s kr. odlokom z dne 1. septembra 1920 št. 1524 z izpremembami, določenimi v sledečih členih.

Člen 5.

Rok, določen v 1. členu pravilnika, ki je omenjen v prejšnjem členu, prične z dnevom razglasitve pričujočega odloka.

Zadeve, ki spadajo po pravilniku v področje komisarijata za popraviljanje vojnih škod v Trevižu, preidejo za ozemlje dotičnega okrožja v pristojnost glavnih civilnih komisarijatov za Julijsko Krajino in za Tridentinsko Krajino, ki bosta reševala te zadeve po odsekih v zmislu člena 6.

Zadeve, v katerih je pristojen prefekt, preidejo na glavne civilne komisarije.

Člen 6.

Vse načrte del, ki jih omenja člen 3., in dobavne stroške, ki presegajo znesek 50.000 lir, odobri poseben odsek, ki se ustanovi pri vsakem glavnem civilnem komisarijatu in ki je sestavljen:

1. — iz zastopnika glavnega civilnega komisarijata kot predsednika;

2. — iz višjega činitelja civilnega žetnija;

3. — iz načelnika tehničnega oddelka oziroma odseka javnih del pri glavnem civilnem komisarijatu;

4. — iz zastopnika zakladnega ministrstva.

Sklepi se morajo nemudoma sporočiti od slučaja do slučaja ministrstvu za osvobodene kraje in zakladnemu ministrstvu. Sklepe, ki se nanašajo na načelstva vprašanja, morata odobriti ministrstvo za osvobodene kraje in zakladno ministrstvo, predno postanejo izvršljivi.

Odseka nista pod nikakim pogojem upravičena najemati oseba; posluževati se morata onega, ki je že na razpolago pri glavnih civilnih komisarijatih.

Člen 7.

Ako so prevdarjeni stroški na podlagi načrta oziroma dobavni stroški, omenjeni v prvem odstavku prejšnjega člena 6., nižji od zneska 50.000 lir, spada odobritev načrtov in dobavnih stroškov v pristojnost višjega činitelja, ki je član odseka.

Odobritev se izvrši s tem, da se spremi tozadevna listina z odobrilnim pristavkom.

Tudi o teh odobritvah je treba predložiti izkaz ministrstvu za osvobodene kraje in zakladnemu ministrstvu.

Člen 8.

Glavni civilni komisarji napravijo vsako četrtletje obračun o izvršenih izplačilih.

Oni so neporedno odgovorni za izplačane svote, obračune morajo predložiti računskemu dvoru po ministrstvu za osvobodene kraje, ki odredi lahko še izvršitev drugega njihovega pregleda.

Minister zaklada in minister za osvobodene kraje sta upravičena, odrediti zagotovitve in pregledovanje raznih poslov komisarijata, v kolikor se ti nanašajo na izvrševanje pričujočega odloka.

Člen 9.

Za izvrševanje del, ki so poverjena glavnima civilnima komisarijama Julijske in Tridentinske Krajine, se lahko nakažejo v korist dotičnih komisarjev posebni zalogi na razpolago, od kojih vsak pa ne more presegati svote 10.000.000 lir.

Člen 10.

Pričujoči odlok stopi v veljavo z dnevom razglasitve v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale).

Vojnim oškodovancem.

Stalni agitacijski odbor za zadeve vojne odškodnine neumorno izvršuje nalogo, ki mu jo je naložil velik shod vojnih oškodovancev 2. aprila. Včeraj 25. aprila je odšla deputacija tega odbora v Rim, da se pogaja z vsemi ministri, ki pridejo pri vprašanju vojne odškodnine v poštev. Za Slovence sta potovala v Rim državni poslanec Šček in dr. Besednjak. Ker ne vemo, kakšen bo uspeh teh pogajanj, zato opozarjamo vojne oškodovance na možnost, da se shod vojnih oškodovancev ne bo vršil 1. maja, kakor je bilo rečeno, marveč da se bo moral najbrže preložiti. Sicer

na pozivljamo vojne oškodovance, da so pripravljani na vsak poziv od strani agitacijskega odbora, da se mobilizacija armade vojnih oškodovancev izvrši hitro, točno in po cenil.

Kraševci, ali ste že vsi organizirani v kmetko-delavski zvezi? Požurite se!

Vesnik Kmetke delavske zveze.

Kmetka in delavska zveza se vedno bolj in bolj širi med naše ljudstvo.

Organizirana je že vsa Notranjska, velik del vipavske doline, del Krasa in velik del naših hribov.

Ker je delavno ljudstvo na splošno v vseh državah še zelo malo organizirano, zato imajo mnogi takozvani voditelji narodov in držav, prav lahko nalogo, da ga izkoriščajo v svoje lastne nelepe name. Le slaba organizacija ljudstva je kriva, da gospodarijo v današnjih državah po veliki večini moške brez vesti in npravnosti, brez poštenosti in značajnosti, nad vsem javnim življenjem. Danes vse piše in govori o demokraciji — toda demokracija je nemogoča, dokler ni vse delavno ljudstvo organizirano.

Primorsko delavno ljudstvo je pa po svojem duhu zelo demokratično in je spoznalo v Kmetko - delavski zvezi tisto organizacijo, potom katere se bo samo sebe vodilo, upravljalo.

Zato ni čudno, ako so shodi Kmetko - delavske zveze naravnost sijajno obiskani. V najmanjših občinah pride na shode Zveze 300 do 500 resnih, odraslih, izkušenih mož.

V nedeljo 23. aprila je priredila K. D. zveza šest javnih shodov, ki so bili vsi dobro obiskani. Toda veličastni so bili shodi v Tolminu in v Sv. Luciji. V Tolminu se je udeležilo shoda do 2000 kmetov in delavcev. Žensk je bilo 50. V Sv. Luciji je bilo do 1500 ljudi. Lepo je bilo videti korakati zrele može in fante v četverostopih na kmečko-delavski tabor pri Sv. Luciji. Shoda v Tolminu se je udeležil tudi g. župan Gabršček in shoda v Sv. Luciji g. župan Mikuz, predsednik Zveze slov. županstev.

Na obeh shodih sta govorila posl. Šček in dr. Bitežnik. Razpravljala sta pred vsem o težkem gospodarskem položaju, v katerem se nahaja naše ljudstvo, spominjala ljudstvo na suženjstvo, v katerem so živeli njegovi pradedi ter mu orisala nevarnost, ki preti ljudstvu od tujih bank. Tuj kapital je tolminski grof, ki je nekdanj mogočno gospodaril nad Tolminci. Rešitev pred gospodarskim suženjstvom je mogoča — a je mogoča edino le v organizaciji.

Na Krasu so se vršili shodi v občinah: Temnici, Kostanjevici, Kobjeglavi in Gabrovici. V Temnici in Kostanjevici je govoril deželni odbornik dr. Besednjak; na drugih dveh shodih je govoril urednik »Gospodarskega lista«, Polde Kemperle.

Na vseh shodih so se sprejele sledeče resolucije:

1) Primorsko delavno ljudstvo najodločneje pozivlja vlado, da ne napada njegovih pravic na polju deželne in občinske avtonomije. Deželna in občinska avtonomija je za primorsko delavno ljudstvo dragocenost in svetinja, ki jo bo branilo proti vsaki vladi in proti vsem nasprotnikom z najodločnejšo borbo. Zbor kmetov in delavcev pozivlja vlado, da posluša glas ljudstva in ne glasu nasprotnikov deželne avtonomije, ki se borijo za svoje osebne ali stanovske koristi, dočim jim je blagostanje in pročit dežele najmanjša skrb.

2) Zbor kmetov in delavcev pozivlja vlado, da se ne pregreši nad naravno pravico primorskega delavnega ljudstva do izrabljanja vodnih sil, predvsem Soče ter da izroči koncesijo za izrabljanje vodnih sil naše dežele goriško - gradiščanskemu deželnemu odboru. Zbor kmetov in delavcev se zgraža že nad dejstvom, da je sploh mogoča borba za koncesijo med deželo in raznimi kapitalističnimi firmami.

3) Zveza kmetov in delavcev pozivlja vlado, da izplača ljudstva vse naknadne podpore, ki jih je samo za tolminski okraj še ne izplačanih do 1/2 milijona lir; da doplača 20% begunskim, zlasti pa vojaškim podporam, kar znaša samo za tolminski okraj nad 100.000 lir; da izplača upravljene vojaške podpore, katerih izplačilo je bilo nepričakovano ustavljeno v letu 1920; da izplača tudi primorskemu ljudstvu vojno posojilo, kakor ga bo izplačala državljanom iz starih italijanskih provinc.

4) Zbor kmetov in delavcev pozivlja vlado, da izvrši svoje obljube nasproti prebivalstvu novih pokrajin v zadevi izmenjave denarja. Izmenjava naj se ves avstroogrski denar, bodisi združni, bodisi demar, ki ga posamezniki do danes vsled vladne krivde in nejasnih naredb še niso mogli menjati.

Nov kazenski zakon in kazensko pravnid red!

S 1. aprilom t. l. je stopil v Julijski Benečiji v veljavo kazenski zakonik in kazensko pravnid red. Na južnem Tirolskem bi bil moral tudi z istim dnem stopiti v veljavo, pa so se vsi krogi temu uprli in vlada je določila, da vstopi v veljavo še le čez tri mesece. Das ravno bi bila ta preložitve tudi pri nas umestna in so slovenski poslanci tudi zahtevali to, so samo zahtevi Tirolcev ugodili. Kakor se vidi, ima vlada več rešpektov pred Tirolci nego pred nami. Sicer pa se je vlada postavila na stališče, da zahteva takojšnjo vpeljavo novega zakona pri nas ogromna večina. Kdo je ta »ogromna večina« — najbrže gotovi krogi v Trstu in Puli, ki mislijo, da bi ne bilo patriotično, če bi odklanjali nov zakon.

Novi zakon je modernejši od avstrijskega, a ima tudi svoje slabe strani. Pred vsem je vse postopanje bolj komplicirano, daljše in za stranke dražje. Pri vsaki najmanjši obravnavi za ktenisibodi prestopke mora obtoženec čmeti zagovornika, ki ga mora plačati, ako ima kaj sredstev.

Kakor vsi novejši kazenski zakoniki, ima tudi naš nov zakon določbe proti pijanosti. Art. 488 določa: kdor se zasači na javnem kraju v stanju ošitne nadležne ali odurne pijanosti, se kaznuje z denarno globo do 30 lir. Ako je bilo storjeno dejanje iz navade, je kazen zapor do enega meseca. Art. 489: Kdor povzroči na javnem ali občinstvu odprtem kraju pijanost drugega s tem, da mu daja v ta namen pijače, ali jih daja že pijani osebi, se kaznuje z zaprom do desetih dni. Ako je bilo storjeno dejanje na osebi, ki ni izpolnila 14tih let ali ki se nahaja očitvidno v nenormalnem stanju vsled slabosti ali boleznij uma, je kazen zapor od desetih dni do enega meseca. Ako trguje prestopnik s pijačo, se dodá ustavitve vršenja poklica ali obrti?

Če se bo zakon res vporabljal, potem ne bodo ž njim preveč zadovoljni pijanci in oštirji!

Dobrodelnost nad vse!

(Okrožnica č. duhovščini, cenj. učitelstvu, sl. županstvom in predsedništvom naših društev in zadrug.)

Vsled vojske je mej slovenskim ljudstvom, posebno v mestih, nastalo veliko siromaštvo in se je število otrok, ki trpe lakoto in nimajo primerne vzgoje, zelo pomnožilo.

Da zabranimo, da bi se slovenski otroci ne pošiljali v tuje zavode, kjer ne morejo dobiti zdrave in domače vzgoje in da bi našega ljudstva v Julijski Krajini ne zadevala usoda Beneških Slovencev, katerih otroci se na vse mogoče načine, tudi z dobrodelnostjo, zavajajo na nenaravna in našemu narodu tuja pota, naj se v vsaki občini nemudoma osnuje dobrodelni odsek Slovenskega sirotišča, ki naj skrbi, da bo vse ljudstvo po možnosti prispevalo za dobrodelne namene v domači vasi in za dobrodelne zavode, v katerih se ohranjujejo in vzgajajo naši otroci.

Podpisani odbor Slovenskega sirotišča bi rad s to novo organizacijo zagotovil obstoj našim dobrodelnim zavodom v Gorici, ki naj bi bili pribežališče slovenskim otrokom, da bi se nam na ta način naraščaj ne izgubljal, kajti narod, ki ne skrbi za svoje otroke, ni izobražen narod in se tudi ne more množiti. V izrednih razmerah, v katerih živimo, si tega naraščaja ne moremo ohraniti drugače ko z dobrodelnostjo. Tudi ne bomo mogli imeti niti duhovskega niti učiteljskega naraščaja niti sploh inteligence, ako ne bomo v zavodih skrbeli za nadarjene otroke.

Podpisani odbor si obeta od dobrodelnosti najlepših in najtrajnejših sadov. V dobrodelnosti je velika moč, kajti ljudstvo se z dobrodelnostjo najlepše vzgaja v treznosti in npravnosti ter ohranjuje v zavednosti in ljubezni do domovine. To dokazuje zgodovina drugih narodov, v katerih so delovali apostoli dobrodelnosti: sv. Vincenc Pavljanski, sv. Karol Boromejski, sv. Alfonz itd. Le-ti so z dobrodelnostjo rešili domovino. Narod, v kateri je dobrodelnost razvita, ne bo nikoli propadel, kajti dobrodelnost vžiga v ljudstvu neopremarljivo ljubezen do domovine, ki skrbi za svoje otroke.

Ko se v vaši občini osnuje dobrodelni odsek, blagovolite nam to naznaniti. Slovensko sirotišče bo na ta način prešlo v dejansko last teh odsekov, ker bodo ti odseki, ki bodo prispevali vsako leto za zavod, imeli pravico po § 7. društv. pravil pošiljati po enega zastopnika t. j. predsednika na občni zbor. V ta odsek naj se pritegnejo zastopnik cerkve, županstva, učitelstva in naših organizacij, moških in ženskih. Naloge dobrodelnih odsekov bodo: 1. Nabirati darove v denarju in v blagu. 2. Podpirati s tem domače siromake in zlasti slovenske dobrodelne zavode. 3. Predlagati sirote in druge otroke za sprejem v zavode bodisi v Sirotišče bodisi v

Alojzijevišče. Način nabiranja darov se prepušča krajevnim odsekom samim. Jako primerno bi bilo, ko bi se ena nedelja ali en praznik določil kot nabiralni dan za celo deželo. Kjer bi pa to ne bilo mogoče, naj določi dobrodelni odsek sam nabiralni dan. Č. duhovščina in cenj. učiteljstvo je naproseno, naj v cerkvi oziroma v šoli posveti en govor poduku o dobrodelnosti.

Slovensko sirotišče prevzame upravljanje vseh dobrodelnih donoskov. Odbora Slovenskega sirotišča in Alojzijevišča bosta imela skupne seje in bosta skrbela za vse naše dobrodelne namene.

Vse delo se bo vršilo za sedaj pod imenom Slovenskega sirotišča ali dobrodelnosti v Juljski Krajini. Ob času, ko se bo zdelo primerno, se bo ustvarila nova enota: Zveza dobrodelnih zavodov v Juljski Krajini, ki bo potem vse zavode prevzela.

Pričakujemo za trdno, da boste z ozirom na težavne razmere, v katerih živimo, na veliko nevarnost, v kateri je sedaj naša osirotela deca in na pomankanje duhovskega in učiteljskega naraščanja in sploh slovenske inteligence, prav gotovo ustanovili dobrodelni odsek in poskrbeli, da začne tudi resno delovati in izvrševati navedene naloge.

Vsemogočni naj blagoslovi naše podjetje v korist vsemsiromakom naše Krajin in zlasti v korist našim potrebnim mladinskim zavodom, ki so namenjeni, da sprejemajo, rešujejo in vzgajajo našo dečo.

Gorica, dne 26. aprila 1922.
Odbor Slovenskega sirotišča in Alojzijevišča.

POZIV ZADRUGAM VOJNIH OŠKODOVANECV!

Vse zadruge vojnih oškodovancev vedo prav dobro, DA SE VRŠI OD STRANI STALNEGA AGITACIJSKEGA ODBORA živahna in tudi uspešna borba nasproti krajevnim in centralni vladi za zakonito reševanje vojne odškodnine.

Vsem je tudi znano, da so dolžne v vrho agtacije prispevati z lir sto (100). Mnoge zadruge vršijo točno svojo dolžnost in še več, druge so pa v tem oziru zelo nemarne.

Zadruge, bodite poštene in ne izkoristite ena druge. Uspeh borbe organizacije vojnih oškodovancev bo v prid vsem zadrugam — in ne samo oni, ki plačujejo! Zato nozivilamo vse zadruge, da vršijo tozadevno svojo dolžnost in da nemudoma pošljejo svoje prispevke, za katere so se obvezale.

Kmetje in delavci, ali ste že ustanovili pri vas kmetsko-delavsko zvezo? Kdor ni član te zveze, je raje davec našega ljudstva.

Dopisi.

— **Kal.** Naša duhovnija je danes ena najbolj zapuščenih. Nimamo ne duhovnika ne učitelja. Upamo pa, da se bo že obrnilo na boljše. Šolsko poslopje je končano in upamo, da bo tudi župnišče v par mesecih končano. V tem bo, kakor kaže, tudi cerkev že pokrita. Dobro bi tedaj bilo, da bi kmalu dobili kakega duhovnika. In pa še nekaj. Kak poslanec bi moral priti imeti shod: radi bi kaj slišali o kmetsko-delavski organizaciji tudi mi. Drugič pa kaj več.

— **Podkraj pri Vipavi.** Živimo v dobi splošnega nereda, bodisi pri posamezniku, kakor tudi v državah. Vse navdaja le kopičenje posvetnega blaga, vlada takozvani egoizen. Nihče pa skoraj noče poslušati svarilnega klica po osvoboditvi teh grdih moči ter klica po blaženju src. In tako svarilen klic prihaja ravno od naših kulturnih društev. Kaj je dober ali slab tovariš, je pač že vsak izkusil. Dober ali slab tovariš je pa lahko tudi knjiga. Da pa pridejo med ljudstvo le dobre ter podučne knjige, zato skrbijo naša »Bralna društva« oz. »Čitalnice«.

Naše »Balno društvo« v Podkraju je bilo ustanovljeno l. 1898 le iz namena, širiti med prebivalci izobrazbo, ter je ta svoj namen podvojilo še zlasti po obnovljenju društva t. j. od 22. maja 1921. l., kar priča poročilo, podano na občnem zboru dne 25. sušca 1922 in sicer: Tajnik je poročal da šteje društvo 68 rednih (letnih) ter 117 izrednih (mesečnih) članov. Knjižnica obsega 480 knjig, katere si izposoja 128 oseb. Izposojenih je bilo v prošlem poslovnem letu 1.470 knji. Med letom je društvo vprizorilo 3 igre s petjem. Letna članarina znaša 6 L, od vsake izposojene knjige se plača 10 stotnik izposojnine. Društvo poseduje slede časopise: 4 dnevnik, 2 tednika ter 7 mesečnikov. Nadalje si je društvo nabavilo 13 godal za tamburaški zbor. Med letom je imelo društvo 3.389 L 30 stotink dohodkov ter 2.935 L 5 stotink stroškov, ostane torej še v blagajni 454 L 35 stotink.

To poročilo je vpel občni zbor z velikim odobravanjem na znanje.

— **Kozana.** Iz Kozane nam poročajo, da tam raznaša pošto mlad fantiček, ki

svoje službe ne izvršuje, tako kot bi jo moral. Pisma ne izroča naslovljencem, zgodilo da se je celo, da je pismo odprl in vsebino razodel drugim. — Mi ne moremo preiskovati, kajko je resnice na tem, toda želimo, da se stvar preišče in napravi red.

— **Skrbina.** Volitve župana so se vršile dne 18. aprila. Za župana je bil izvoljen obče spoštovani g. Franc Čotič, posestnik št. 31.

Upamo, da bo lepo in v redu skrbel za procvit naše občine.

— **Iz Bovca.** Na velikonočni ponedeljek je ponovilo tuk. pevsko društvo »Rombon«, igro trodejanjo »Kinematograf«. — Igra je bila prav dobro naštudirana in izvajana v zelo živahnem tempu! Igralci in igralko so dobro pogodili in častno rešili svoje vloge! Izborni so bile izvajane ženske vloge. — V zadnjem dopisu ni bilo umestno očitati igralcem »premalom mimike«, kajti pokazalo se je pri ponovitvi igre, da se je istim delala očitna krivica! Tudi slovnične napake so se opazale le redkodaj! — Po igri je zapelo pevsko društvo »Mangart« iz Loga pesmi »Jadransko morje« in »Svračanje«. — Obe pesmi sta dobro učinkovali na poslušalce! Loški pevci, hvala vam!!

Udeležencem.
— **Gradišče nad Prvačino.** V nedeljo dne 23. aprila se je vršila pri nas redka slavnost. Naši mladeniči in mladenke so priredili veliko veselico z bogatim sporedom, vse v počaščenje spomina pokojnega Simona Gregorčiča. Na dvorišču nekdanjega Gregorčičevega doma, na tej krajini razgledni točki se je zbralo obilo občinstva iz vseh krajev, prihitelo je obilo sedanjih društev, ki so pomagala zapeti in tako povzdigniti redko slavnost. Z zahvalo moramo omeniti pevce iz Bilj, ki so neprekosljivi, pevce iz Renč in Vogerskega, da ne pozabimo omeniti naše domače pevce in v rle tamburaše iz Rihemberka, ki so udarjali vmes in poživljali slovesnost. — Slavnostni govor je imel urednik France Bevk iz Gorice, ki je upovdral dva, posebno za Gradišče važna jubileja. Prvič preteka 40 let, odkar se je bil S. Gregorčič naselil na Gradišču, drugič pa je preteklo v Velikinoči 40 let, kar je izšla »zlata« knjiga njegovih pesmi. Govornik je povdral pesnikov pomen za slovenski narod in posebno za nas Goričane. Domači igralci in igralko so pod vodstvom g. župnika igrali lepo Krekovo igro »Turški križ« v slikovitih kostumih, in moramo reči, da so prav častno izvršili svojo nalogo. Če bo vztrajno ne glede na desno in na levo mladina šla po poti izobraževalnega dela dalje, smemo pričakovati od nje še kaj mnogo lepšega, od naše bodočnosti pa lepših dni. Le pogumno! Ta dobro izpadla slavnost bodi porok, da si, mladina, na pravi poti!

Notranjsko.

— **Sp. Idrija.** Odprl se je zopet nov grob, kamor smo veliko soboto položili 66-letnega posestnika Andreja Svetličič iz Spodnje Kanomlje. Ranjki je bil večkratni župan tukajšnje občine, zadnjič od 3. dec. 1911. do 13. febr. 1922. — torej ves čas svetovne vojne in italijanske okupacije — in je s svojim marljivim tajnikom g. kaplano modro vodil ves ta čas občino. Bil je ugleden in vseobče spoštovan gospodar ter vzgleden katoličan, ki je hodil vsak dan k sv. maši in sv. obhajilu. V nedeljo 9. aprila pa je nenadoma zbolel na vnetju črevesa ter po kratki boleznii v sredo 12. aprila izdihnil svojo blago dušo. Kako je bil splošno priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležila velika množica ljudi iz Idrije in Sp. Idrije. Spremili so svojega člana k zadnjemu počitku člani slov. kat. izobr. društva in požarne bramb. v Sp. Idriji, skoro ves občinski odbor z županom na čelu, idrijski župan g. K. Treven ter mnogo drugih prijateljev in znancev ranjkega. Pred hišo in na grobu mu je zapelo izobr. društvo žalostinko »Blagor mu« in »Človek glej«. Legel je torej v grob mož stare kranjske korenine. Dragi Andrej, na svidenje pri Onem, ki si ga sleherni dan sprejemal v svoje pošteno slovensko srce!

Veliko sredo se je tu tudi ponesrečil 27-letni Vincencij Lapanje iz Masor 250. Lovil je na mostu čez Idrijo z dinamičnimi patronami ribe. Imel je tri taki patroni v roki, eno izmed njih je prižgal, a v plianosti je vrzel neprižgano patrono v vodo, prižganau patrona pa se mu je v roki razpočila in mu utrgala obe roki za pestjo ter ga močno ranila tudi po obrazu. Odnehal so ga drugi dan v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico, kjer bo sicer okrevl. a za delo ne bo več za nobeno. O ti nesrečni alkohol. koliko zla si že učinil na svetu! Ljudje božji, nehaite vendar s preobilno pijačo!

Politika.

— **Konferenca v Genovi** postaja dolgočasna. Zadnjič že smo poročali, da so se Nemci in Rusi medsebojno pogodili, kar

je pozročilo vihar. No Lloyd George je otaknil Francoze tudi to pot lepo v žep in incident je poravnal. Izmenjali so si par not, ki bi imeli za naše poročilo pomen le, če bi jih prinesli v daljšem izvlečku. Zdaj razpravljajo o ruskih dolgovi. Med tem je bil obiskal Genovo tudi laški kralj, naredil pojedino in zopet odšel.

— **Prvi maj v Italiji državni praznik.** Listi javljajo, da je italijanski ministrski svet sklenil, proglasiti prvi maj za državni praznik. »Corriere della Sera« meni, da bi se tako revolucija birokratizirala in se proglasu protivi.

Jugoslavija.

i. Rapalska pogodba. Na seji ministrskega sveta so bila prečitana vsa poročila zunanjega ministra dr. Ninčiča o jugoslovensko-italijanskih pogajanjih. Kakor javljajo belgrajski listi, je ministrski svet na podlagi dr. Ninčičevih poročil odobril sklep, da odločno vztraja na integralni izvršitvi rapalske pogodbe. Vlada je izporočil dobila vtis, da ima Italija namen razgovore zavlačevati in na ta način doseči, da ne pride rapalska pogodba pred Zvezo narodov v času, ko še ni genovska konferenca zaključena. V političnih krogih vlada splošno prepričanje, da je Italiji glavno ležeče na tem, da zavleče rapalsko pogodbo preko genovske konference in obenem prepreči intervencijo Zveze narodov. Kolikor vemo, se je Ninčič Italijanom nekam umikal in je stal pred padcem. Italijani, da ne morejo izvršiti pogodbe iz strahu pred fašisti.

j. Eksplozije v Bitolju. V Bitolju so se vošile pretečene dni grozne eksplozije. Bajje je ogromno število mrtvih. Nad 30.000 ljudi je bežalo. Škode na municiji in na tuševinah je krog ene milijarde.

j. V Verzeju so slovesno otvorili nov most, ki bo vezal Prekmurje z Murskim poljem. Navzoč je bil namestnik Ivan Hribar.

Domače novice.

— **Pozor, vojni oškodovanci.** Nujno opozarjamo, da je samo še do zadnjega aprila čas, da vložite svojim prošnjam za vojno odškodnino potrebne dokumente. — **Potem bo prepozno.** Opozorite nato svoje znance in sosede!

— **Vojaški nabori v novih provincah.** Vojaški uradni list objavlja razpis vojaških naberov v novih provincah za državljane, rojene v letih 1901 in 1902 kakor tudi v letih 1899 in 1900 in sicer za one, ki niso doslej še nikjer služili pri vojaki. Nabori bodo trajali od 10. maja do 10. avgusta t. l.

— **Avtonomija.** Deželna posvetovalna komisija je glasovala končno o tem, ali se sprejme avtonomijo ali ne. Bili so trije predlogi. Proti avtonomiji, za avtonomijo, in en posredovalni predlog. Glasovanje je izpadlo res zanimivo. Protiautonomisti so bili odklonjeni s 7. glasovi, posredovalni s tremi in avtonomisti samo z dvema glasovoma. — Je tedaj po vsi pravici avtonomisti stran tehneice? — Ljudstvo bo zastavilo vso silo, da se avtonomija naše dežele tudi v resnici izvede.

— **Goriški godbeni krožek.** Vaja godbenega krožka pri zlatem Jelenu v ponedeljek dne 1. maja od 3-7 popoldne. V godbeni krožek se sprejemejo še 4. mladeniči, stari 14-16 let. Prednost bodo imeli oni, ki so lepega vedenja in imajo veselje do godbe.

— **Čast. cerkvena predstojništva** so opozorjena po komisariatu za popravo vojne poškodbe v Trevisu z okrožnico, ki se te dni razpošilja, da je iztekel čas pogodbe sklenjene z zvonarjem g. Broilijem za vlijanje zvonov in dase sklene pogodba za nadaljnje vlijanje z drugim zvonarjem. Vsled tega bodo morda morali naročniki; katerih zvonovi niso še vliiti, naročbo ponoviti v slučaju, da niso zvonovi novega zvonarja enakega težnega sistema. V tem slučaju naj si naročniki pred naročbo izposlujejo podatke o glasu, teži in premeru zvonov novega zvonarja in naj pri ponovitvi naročbe upoštevajo posebno dejstvo, da so enakoglasni zvonovi novega zvonarja najbrže lažji kot njih prejšnji — če so bili ljubljanski — in za ta slučaj naj v naročbi zahtevajo nižje glasove kot so jih imeli prejšnji njih zvonovi, če ne bodo novi zvonovi lažji kot prejšnji.

— **Listnica uredništva.** Korolenkov »Slepi muzikant« je že preveden in pojde kmalu v tisk. Tudi bi bil za naš list predlog. Prosimo, lotite se morda kaj krajšega. Povejte nam celo ime.

— **Goriško učiteljsko društvo** zboruje 1. četrtek maja t. l. v Gorici v »Trgovskem domu« ob 110 uri predpolodne. Dnevni red: 1.) Predsednikovo poročilo. 2.) »Delavna šola«, nadaljuje tovariš Re-

ja Leopold. 3.) Predlogi in nasveti. — K polnoštevlni vdeležbi vabi Odbor.

— **Imenovanja.** Dne 24. aprila sta bila investirana v knezozadškofijski kapeli in sicer č. g. Venceslav Belé, dosedaj vikar na Ponikvah, za župnika dekana v Kanalu in č. g. Franc Hliš za župnika na Bukovem. — Časttamo obema — posebno našemu pridnemu kulturnemu delavcu in pisatelju Belétu, da se pomakne bližje našega središča, kjer mu bo dano široko polje za delovanje.

— **Iz Tolmina.** V zadnji številki »Goriške Straže« čitamo, da je g. Mrak prečitalresolucije. Resnici na ljubo in da se javnost natančno informira naj bo omejneno, da je na onem protestnem shodu govoril in prečital resolucije gosp. Viljem Kavčič.

— **Popravek.** Poročajo nam, da Manij Gorjan iz Tolmina ni bil pijan, ko je padel s kolesa, in da fant sploh ne piše; s tem veseljem popravljamo našo tozadevno vest v zadnji »Straži«.

— **KMETSKO-DELAVSKA ZVEZA ima za geslo »Le vkup, le vkup, vboga gmajna!« Kmetje ter delavci uma in roke, ali ste si v svoji občini ustanovili že Kmetsko-delavsko zvezo?**

— **»Pučki prijatelj«** piše, da cerkveni poglavarji s polno paro delajo nato, da se iz naših cerkev izbriše zadnja sled našega materinskega jezika. Ta trditev je z ozirom na goriški ordinariat povsem neumna in gledé na tržaški ordinariat smemo trditi, da ne odgovarja istini. Resnica nad vse!

Koledar.

30. Nedelja: 2. povelik. Katarina Sij., dev. 1. Ponedeljek: Filip in Jakob, apostola. 2. Torek: Atanazij, škof. Sekund, muč. 3. Sreda: Varstvo sv. Jož. Najdba sv. K. 4. Četrtek: Florijan, m. Monika, vd. 5. Petek: Pij V., papež. Irenej, škof. 6. Sobota: Janez Ev. pred lat. vrati. Dne 4. maja ob 1. uri in 59 min. po noči prvi krajec.

Društva.

d. »Slov. izobraževalno društvo« v Mirnu priredi v nedeljo, dne 30. t. m. in prihodnjo nedeljo dne 7. majnika Jurčičevo igro »Deseti brat« v obnovljeni dvorani g. Jos. Marmolja pri mostu. To bo po vojski v Mirnu prva prireditev na novem odru, opremljenem z vso k igri pripadajočo scenerijo, ki si ga je društvo, kljub temu, da se nahaja v težkem gmotnem stanju, vseeno pribavilo. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Nedoraslim otrokom ni dovoljen vstop, doraslim pa le v spremstvu starišev. Vstopnice se bodo prodajale v predprodaji v trgovini Čevljarske zadruge v Gorici, Corso Verdi 32.

d. **Hudajužna.** Dne 30. aprila t. l. ob 4. uri popol. priredi »Izobraževalno društvo« v Hudajužni v prostorih gosp. Jakoba Prezelj, svojo tretjo veselico, s petjem, igro »Stari in mladi« in prosto zabavo.

d. **Podgora.** Slov. izobr. društvo priredi v nedeljo dne 30. t. m. ob 3½ uri pop. narodno igro v 5. dejanjih »Tihotapec«. Na programu bo tudi petje. Med drugim nastopi tudi prvokrat domači pevski zbor. — Prireditev se bo vršila v dvorani g. Breganta. Vabimo na obilno odeležbo. Odbor.

d. **Mladina na Aševci** se tem potom zahvaljuje vsem tistim, ki so kaj darovali za prireditev veselice. Obenem se tudi zahvaljuje pevs. zboru iz Ozeljana in slav. občinstvu za številno udeležbo.

Darovi.

Za božičnico so darovali: ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Cerknem 100 L, trgovec Bevk v Cerknem 20 L, trgovec Stravs v Cerknem 20 L, v Mirnu so nabrali 284 L, od teh je darovala Stavnica zadruga za Mirnu 50 L.

Dobrodelnost. Za Slov. sirotišče: N. N. 100 L, Občinski urad v Doleh pri Idriji letni prispevek 30 L, županstvo Gabrje 100 L, mestno županstvo Postojna 100 L. Bog poplačaj!

ŽUPANSTVO ČRNIČE

naznanja, da je od 1. do 30. maja t. l. na vpogled v občinski pisarni imenik oseb, katere so pridobile italj. državljanstvo po polnem pravu in so pristojne v tukajšnjo občino.

V gori omenjenem roku je tedaj predložiti civil. komisariatu v Gorici morebitne zahteve za vpis v slučaju opustitve, ali za izbris radi neopravičnega vpisa. V prvem slučaju naj se zahtevi predloži družinski list.

Županstvo Črniče, dne 25. aprila 1922.
Župan: Alojzij Lipovž.

Previde cenitev vojnih odškodnin iz slovenskega na italijanski jezik preskrbi pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava lista.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Rihemberku sklicuje občni zbor za dne 14. maja 1922. ob 3 h popoldne v vdruštenih prostorih na Hrobališču.

Dnevni red:

1. Potrjenje letnega računa za leto 1921.
2. Izvolitev nadzorstva.
3. Eventuelni predlogi in predavanja.

Slovenska čitalnica v Solkanu vprižori v nedeljo dne 30. aprila ob 4. uri popoldne v dvorani g. M. Mozetiča veseligr »Pri belem konjičku«.

NAJDENO. Nekdo je našel dne 19. marca v gostilni Tomaža Grohar v Podbrdu — denarnico z malo svoto. Kdor je zgubil naj vpraša istotam.

POHIŠTVO vseh vrst dojde v najkrajšem času zalogi Grignaschi, ulica Morelli 49.

DVOJNO GOSPODARSKO POSLOPJE v dobrem stanu z več johi zemljišča, travnikov, njiv in gezdov prodam po jako nizki ceni, skupno ali posamezno. — *Jožef Cotič, Vrhpolje p. Vipava.*

OKLIC.

Zveza stavb. delavcev v Renčah naznanja slav. občinstvu na deželi, da od 1. aprila dalje ni več njen zastopnik gosp. Franc Trojer. *Odbor.*

RAZPIS službe obč. tajnika Občina Avče razpisuje službo občinskega tajnika z znanjem slov. italijanskega jezika. Plača po dogovoru. Prosilci naj se zglasijo v teku 8 dni v obč. pisarni.

HIŠA, hlev, vrt, dvorišče je na prodaj v **STANDREŽU** pri Gorici. — Pojasnila daje Giovanni Pagnacco Corso Vitt.Em. št. 38.

Tržaška zadruga delavcev

za majoliko in izdelovanje podov

reg. zadruga z. o. z.

Trst, Via dell' Olmo št. 6.

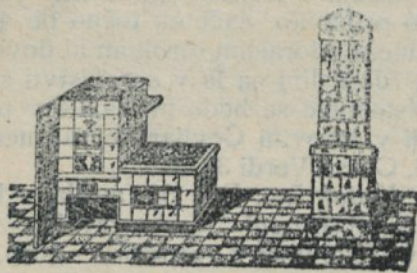
PODRUŽNICE:

Gorica Via Garibaldi št. 20

Monfalcone Via Friuli št. 614

Zaloga in delavnica majoličnih peči in štedilnikov.

ZBERA majoličnih plošč za stene in keramičnik plošč za plode. — Prevzema se delo v okolici.

VABILO

— **K REDNEMU OBČNEMU ZBORU** —

»Okrajne posojilnice« v Kobaridu, kateri se bo vršil dne 4. maja t. l. ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa.
4. Izvolitev načelstva.
5. Izvolitev nadzorstva.
6. Privoljenje nagrad in podpor.
7. Slučajnosti.

Ako ne bo občni zbor sklepčen pri prvem sklicanju, vršil se bo pol ure pozneje drug občni zbor pri vsaki udeležbi v istih prostorih in z istim dnevnim redom.

Kobarid, dne 22. aprila 1922.

Načelstvo.

RAZPIS SLUŽBE.

Pri okrajnem šolskem svetu v Gorici je do 30. aprila t. l. razpisano mesto **Knjigovodje-tajnika.**

Splošne zahteve:

1. Italijansko državljanstvo.
2. Starost ne nad 40 let.
3. Popolna posest meščanskega prava
4. Zdrava telesna konstitucija.
5. Brezhibno pravno vedenje.

Posebne kvalifikacije:

Državni izpit iz knjigovodstva, ali matura tehnične šole (realka) trgovsko-knjigovodskega oddelka.

Znanje italijanskega in slovenskega jezika.

Imenovanje je začasno za dobo dveh let, po preteku roku bo dosegel uradnik definitivnost.

Za dobo provizoričnega službovanja bo sklenilo pogodbo — z dohodki uradnika v X. čin, razredu.

Prošnje opremljene z dokumenti, ki dokazujejo sposobnost se morajo vložiti pri okrajnem šolskem svetu do 8. maja t. l. Predsednik: **Gottardi.**

Zobozdravniški Atelje Robert Berka

Via Dante 4 - GORICA - Via Dante 4
Mnogoletni asistent pri preznanem Zobozdravniku Dr. PIKLU v Gorici.
SPREJEMA od 9—12 in od 2—6.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože.

Sprejema od 9—11 in od 3—5 ure.
Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoll.

Dr. E. D' OSVALDO

specijalist za

očesne bolezni

perfekcioniram pri kliniki na Dunaju

Gorica - Piazza della Vittoria (Travnik) št. 6

... se je preselil ...

v Corso G. Verdi 24 „Trgovski Dom“

Sprejema od 9-11 in od 3-5.

IZBRAN LES

za sodarstvo in moderno pohištvo na strojih po naročilu prirezan, poskoblan resp. ostrugan drakslan), jesen, nagnoj, akacija, češnja, lipa, oreh, hrast, gaber, vlačna bukev, jovha za imitacijo mahagonija (z navodilom), suh jelov les; izgotovljene dvodelne jermenice (Riemenschelben), kola za vozove, furnir itd. dobavlja Mehanična žaga Fužine Ajdovščina.

Otilija Calligaris

modistka.

Velika izbira

:: klobukov ::

za gospe in otroke.

Gorica, ulica Stretta 4.

Kotlarska delavnica

GRION & KRASNA

Ulica Sv. Ivana 4 — GORICA — Ulica Sv. Ivana 4

Velika zaloga
škropilnic — mehov
z dveletno garancilo.

V zalogi ima tudi kolle za žganje vsakovrstnih sistemov i. t. d.

Cene brez vsake konkurence

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga

manufakturnega blaga

v Gorici, Via Rastello št. 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

☛ Cene brez konkurence. ☛

Na drobno! Na debelo!

ŽUPANSTVO OBČINE COL, pri Vipavi pozivlja vse o to občino pristojne, a izven iste živeže osebe, da predložijo tukajšnemu občinskemu uradu najkasneje do 15. maja 1922. družinske liste izstavljene od občinskega (župnega) urada one občine, kjer sedaj bivajo.

Te liste rabi županstvo v svrhu sestave seznama občanov, ki zadobijo italijansko državljanstvo po polnem pravu.

Col, dne 20. aprila 1922.

Franz Bizjak, župan.

IZGUBLJENO. Neka oseba je izgubila na veliki petek ročni kovčeg z važnimi listinami in sicer od salezijanskega zavoda, Via Ponte Isonzo do trgovine Stabile Via Carducci. Pošten najditelj naj prinese v našo upravo, kjer dobi nagrado.

ZALOGE mlinov in tvornic

testenin

G. B. Storti - Videm (Udine)

Zastopnik: **G. SRTOR**

Gorica - Via Vogel 16-18 - Gorica

Mirodilnica, E. GRAPULIN

v zvezi z lastno **Dišavarnico** (Profumerio)

Gorica - nasproti Ljudskemu vrtu - Gorica
NA DROBNO Cene brez vsake konkurence NA DEBELO.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenkart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

„ADRIA“ PIVO

je najboljšje

Zaloga za Gorico in deželo
Franc Barzellini - Gorica

Via Silvio Pellico 10 (blizo Korna).

Josip Kerševani

mehaničar in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5, Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sir, oves, otrobi, kava, sladkor, špeh, olje, petrolej itd

Goriški agrarni združni konsorcij

Gorica - Corso Verd 29

ponuja po zmernih cenah **semena** najboljše kakovosti kakor:

mediko, svinjsko deteljo garant. brez prediva, marčno pšenico, vrtna semena vseh vrst itd.

:: **Umetna gnojila - kmetijsko orodje** ::

KORUZO, OVES in sploh vse poljske pridelke na drobno in na debelo.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica SHS kron

50 MILIJONOV.

CENTRALA:

LJUBLJANA.

Rezerva SHS kron

45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 n od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

NAZNANILO.

Naznanjam slav. občinstvu, da s prvim majem otrovim na novo svojo staroznano **kovčijo** in obenem se priporočam za obilna naročila.

Podgornik Alojz Gor. Tribuša.

NAZNANJAM cenj. domačim in sosednim občanarjem, kakor iz Grgarja, Trnovca, Lokvi, Kala in Loma, da izvršujem posebno dobro že znano krojaško obrt najnovjših krojev ter se ob enem priporočam. Cene konkurenčne!

Feliks Bratuž, krojaški mojster Čepovan št. 38.